

باورها و آیین‌های مردم بروجرد

پژوهشی مردم‌شناختی

دکتر محمود رنجبر

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی)

سپند میلو

تابستان ۱۳۹۳

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: رنجبر، محمود، ۱۳۲۲ -

عنوان و نام پدیدآور: باورها و آیین‌های مردم بروجرد: پژوهشی مردم‌شناختی / محمود رنجبر؛ ویراستار علی‌اصغر عطاءاللهی.

مشخصات نشر: تهران: سپند مینو، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۳۲۵ ص.: مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۱۱۲-۱-۴

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: بروجرد — آداب و رسوم و زندگی اجتماعی

موضوع: بروجرد — تاریخ

شناسه افزوده: عطاءاللهی، علی‌اصغر، ۱۳۲۲ -، ویراستار

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۲ ر ۷، ۲۰۷۵ DSR

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۵۲۳۲

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۳۳۹۴۴۷۷

باورها و آیین‌های مردم بروجرد

(پژوهشی مردم‌شناختی)

محمود رنجبر (عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی)

ویراسته‌ی علی‌اصغر عطاءاللهی

ناشر: سپند مینو

صفحه‌آرا: شبنم شهبازی

آماده‌سازی: کارگاه القبا، تهران، صندوق پستی ۵۳۳-۱۶۳۱۵

تلفن: ۰۹۱۲۱۳۸۰۲۶۳ - ۶۶۷۳۵۶۹۸

چاپ اول: ۱۳۹۴
۵ روز

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۱۱۲-۱-۴

مرکز پخش: انتشارات ققنوس، تهران، ۶۶۴۰۸۶۴۰

فهرست

۱۷		مقدمه
۲۶		بروجرد در پویه‌ی تاریخ
۴۲		جغرافیای بروجرد
۴۳		آب و هوا
۴۳		بارندگی
۴۳		رودهای بروجرد
۴۴		سراب‌ها و چشمه‌ها
۴۸		گویش بروجردی
۶۳		اعتقادات مردم بروجرد
۶۶		مردم بروجرد

۷۱		همسرگزینی و ازدواج در بروجرد
۷۲		ازدواج و تعریف آن
۷۳		خویشاوندی
۷۳		همسرگزینی
۷۵		مراسم عقد کتو و ازدواج
۷۶		نشونه انازو
۷۷		مراسم عروسی
۷۹		آیین کلاه‌داری (کلاه بر سر گذاشتن)

۷۹.....	رسم داما و نو.....
۸۲.....	پانتختی.....
۸۴.....	داماسلام.....
۸۵.....	ماجرای مرد دوزنه.....
۸۶.....	بخت و بخت‌گشایی.....
۸۸.....	دوران بارداری و زایمان زنان.....
۸۹.....	zÖwâr = زائو (زن در دوره‌ی زادن).....
۹۴.....	رسم (سنت کردن)، ختنه کردن.....
۹۶.....	ختنه‌سوران (سوری).....
۹۷.....	باورهای درباره‌ی پوست سر اندام.....

۱۰۱.....	انسان ، غذا و فرهنگ.....
۱۰۴.....	سفره‌ی ایرانی.....
۱۰۸.....	غذاها و آشامیدنی‌های ایرانیان.....
۱۱۰.....	غذاهای بروجردی.....

۱۲۳.....	انسان و آب.....
۱۲۶.....	آیین آب.....
۱۲۷.....	جایگاه ایزد آب‌ها.....
۱۲۸.....	مکان قربانی برای خدای آب‌ها.....
۱۲۸.....	انگاره‌های جانوری خدای آب.....
۱۲۹.....	آفرینش آب نزد ایرانیان.....
۱۳۴.....	آیین‌های عروسی قنات.....
۱۳۷.....	آب در باورهای مشرق زمین.....
۱۳۹.....	شاه علی کلهر سرجوی «گلیگرد».....
۱۴۱.....	آب، حیات و باورها.....
۱۴۳.....	آب و پندارها.....

۱۵۱	 جشن‌ها و آیین‌ها
۱۵۳	 نوروز، جشن آفرینش
۱۵۹	 نگاهی به رویدادهای مهم درباره‌ی نوروز ایرانیان
۱۶۰	 نوروز در بروجرد
۱۶۵	 سفره‌ی هفت‌سین
۱۶۶	 سفره‌ی هفت‌سین‌گر بروجرد
۱۶۷	 سیزده‌ی نوروز (سیوده‌بدر)
۱۶۸	 نحسی سیزده‌باختگی سیزده
۱۶۹	 سیزده‌بدر، در بروجرد
۱۷۱	 بازی نیزدی- زدی در بروجرد
۱۷۲	 چهارشنبه سوری آیینی کهن
۱۷۶	 یلدا جشن زایش خورشید
۱۸۰	 جشن عید قربان

۱۸۵	 مراسم سوگواری و خاکسپاری
۱۹۰	 سه شب‌جمعه
۱۹۱	 عزاشورو(شوران) شستن عزا
۱۹۲	 نوعید
۱۹۳	 محرم و عاشورای حسینی
۲۰۱	 خرّه‌گیری(گل) در عاشورای حسینی
۲۰۴	 شست و شو
۲۰۷	 شامِ غریبان
۲۰۹	 خانه‌ی آقا بزرگ، میعادگاه عاشقان حسینی

۲۱۵	 رمضان در فرهنگ مردم بروجرد
۲۱۷	 غذای مردم بروجرد در ماه رمضان

۲۱۷	کولوق انازو (کلوخ اندازان).....
۲۱۸	رویت هلال ماه.....
۲۱۹	شیوه‌های بیدارشدن در سحر.....
۲۲۱	سحری و اعمال آن.....
۲۲۱	زمان افطار و افطاری.....
۲۲۲	دید و بازدیدهای ماه رمضان.....
۲۲۳	شب‌های احیا.....
۲۲۵	رویت هلال ماه.....
۲۲۶	عید فطر.....
۲۲۷	قطریه یا زکات فطر.....

۲۳۱	آداب و رسوم در مکان‌های عمومی.....
۲۳۱	زورخانه، ورزش‌گاه باستانی.....
۲۳۵	آیین پهلوانی.....
۲۳۶	بنای زورخانه.....
۲۳۷	سردم و زنگ آن.....
۲۳۸	ورزش زورخانه‌ای و تمرینات آن.....
۲۳۹	آداب و رسوم زورخانه.....
۲۴۱	رسم دعاگویی در زورخانه.....
۲۴۲	جشن گل‌ریزان.....
۲۴۳	علی (ع) و نواهای پهلوانی.....
۲۴۳	پای صحبت آقای محمد جمال یگانه؛ ورزشکار باستانی کار.....
۲۴۴	ورزشکار شیرین کار.....
۲۴۵	زورخانه‌های معروف بروجرد.....
۲۴۵	هزینه‌ی زورخانه و زمان آن.....
۲۴۶	نام‌آوران باستانی کار بروجردی.....
۲۴۷	مرشدها.....
۲۴۸	ادبیات زورخانه‌ای.....

۲۴۹	زورخانه و باورها
۲۵۰	دعای آخر
۲۵۱	پیدایش قهوه‌خانه و جای خانه و تأثیر اجتماعی آن
۲۵۱	قهوه و جای نوشی در ایران
۲۵۲	آغاز جای نوشی در ایران
۲۵۲	نقش فرهنگی و هنری قهوه‌خانه‌های ایران
۲۵۳	قهوه‌خانه محفلی-عمومی
۲۵۵	نقش و آثار اجتماعی قهوه‌خانه‌ها
۲۵۶	نقاشی سبک قهوه‌خانه‌ها
۲۵۶	قهوه‌خانه‌ها در ماه رمضان
۲۵۷	نقالی (سخنوری)
۲۵۸	سُراو کوشو سهراب کُشان
۲۵۹	قهوه‌خانه‌ها و مرشدهای بروجردی
۲۶۰	برنامه‌ی روزانه‌ی قهوه‌خانه‌ها
۲۶۱	حمام و نقش اجتماعی آن در فرهنگ ایرانی
۲۶۳	حمام زنانه در مصاحبه با خانم صدّوده (عطاءاللهی)
۲۶۵	حمام‌ها و نقش اجتماعی سیاسی آن در فرهنگ ایرانی
۲۶۹	حمام‌های معروف بروجرد
۲۷۰	مسجد کانون عبادی سیاسی
۲۷۹	ترانه و ترانه‌سرایی در ایران
۲۸۴	مَتَل، بل پیوند با آفرینش
۲۸۶	قصه‌ی بابا خارکن و آجیل مشکل‌گشا
۲۸۸	قصه‌ی دست و پانمدی
۲۹۱	لالایی‌ها
۲۹۶	ضرب‌المثلاً
۳۰۱	باورها و پندارها
۳۰۲	دیوها
۳۰۴	غول بیابانی

۳۰۵	 لولو
۳۰۵	 مَدَاژما (مرد آژما) âmadez
۳۰۶	 سرقسقونی sarqasquni
۳۰۶	 دوال پا
۳۰۶	 فال
۳۰۸	 استخاره
۳۰۹	 پشگه
۳۰۹	 نان
۳۰۹	 کلاغ
۳۰۹	 گربه
۳۱۰	 آلت گرگ
۳۱۰	 خارش
۳۱۰	 جارو
۳۱۰	 ته دیگ
۳۱۰	 خواب
۳۱۵	 کتاب‌شناسی